ขอพระองค์จงทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน

เนื่องในวันพระราชสมภพ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๔๙

ข่าวเกษตร

"ไรแดง เพาะเลี้ยงได้ มีหลายสูตร" (ต่อจากฉบับที่แล้ว)

จากที่เราทราบว่า ไรแดงนี้มีคุณค่าทางโภชนาการ จึงนิยมนำมาเป็นอาหารอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อนทั้งจำพวกปลาและกุ้ง ลุงสงคราม ยะหัตตะ อาชีพเลี้ยงปลาสวยงามไว้ในพื้นที่หลายไร่ และมีปริมาณลูกปลาปีหนึ่งมากกว่า 2-3 ล้านตัว บอกว่า... ...หากต้องไปซื้อหาไรแดงมาอนุบาลลูก ปลาก็ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย หรือจะไปหาจากแหล่งน้ำธรรมชาติก็ ไม่พอเพียง จึงหันมาเลี้ยงเอง เพราะสามารถควบคุม ปริมาณการผลิตได้ตามความต้องการ

อ่านต่อหน้า ๔

สารบัญ

๑. บก. แถลง ๑
๒. การเพาะเลี้ยงไรแดง ๑
๓. มารู้จักถั่วการ์ตูนกันเถอะ ๒
๔. กลุ่มเครือข่ายโครงการหยุดการเผาในพื้นที่การเกษตร ๓
๕. ชนบทไทยกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ๔

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีทางเกษตร ประจำตำบลแม่โป่งและแม่แฝก

จดหมายข่าว ฉบับที่ ๒ ปีที่ ๑ วันที่ ๓ เดือน สิงหาคม ปี ๒๕๔๙

บก. แถลง

"ข่าวเกษตรท้องถิ่นฉบับ ๒ มีสาระหลากหลายตามเนื้อที่กระดาษจะอำนวยมีเรื่องการเผาในไร่นา จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ในครัวเรือนในตำบลแม่โป่งกิจกรรมการสำรวจข้อมูลการผลิตข้าวของสองสาวคาราวานข้อมูลท้องถิ่น

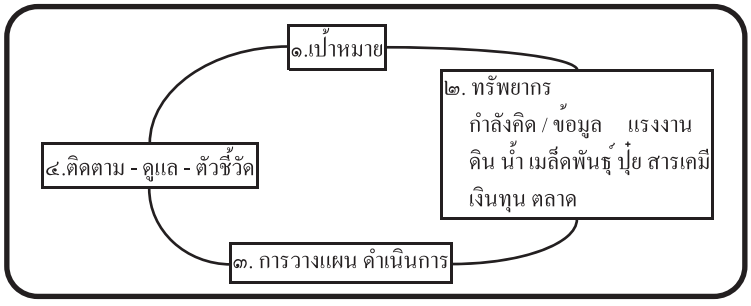

รศ.ดร. อรรถชัย จินตะเวช

การสำรวจข้อมูลการผลิตข้าวปี 2549

นางสาวเสาวณี ธาตุอินจันทร์

นางสาวปาริฉัตร ทองคำฟู

การสำรวจข้อมูลการปลูกข้าว ของพื้นที่ ตำบลแม่โป่ง โดยผู้ช่วยนักวิจัย ซึ่งเป็นคนในท้องถิ่น ทำงานเพื่อท้องถิ่นอย่างแท้จริง

มารู้จักถั่วการ์ตูนกันเถอะ

ตำบลแม่โป่งนิยมปลูกถั่วลิสงจำนวนมาก ซึ่งถั่วลิสงที่เกษตรกรนิยมปลูกได้แก่ ถั่วลิสงพันธุ์พระราชทาน กาฬสินธ์ 60 หรือที่เกษตรกรเรียกว่าถั่วการ์ตูน

การผลิตถั่วลิสงของตำบลแม่โป่ง มีวัตถุประสงค์เพื่อจำหน่าย การผลิตถั่วลิสงแบ่งเป็น 2 ฤดู ฤดูแรกจะปลูกในช่วงเดือนตุลาคมเก็บเกี่ยวประมาณเดือน มกราคม และฤดูที่สองปลูกในช่วงเดือนธันวาคมและมกราคม เก็บเกี่ยวประมาณมีนาคม-เมษายน โดยส่วนใหญ่พื้นที่ปลูกถั่วลิสงจะอยู่ใน หมู่ 2 หมู่ที่ 4 และหมู่ที่ 5 หมู่ที่ 9 ซึ่งจะมีเกษตรกรในหมู่อื่น ๆ มาเช่าที่ในหมู่บ้านเหล่านี้เพื่อปลูกถั่วการ์ตูน

เมล็ดพันธุ์ที่เกษตรกรใช้ปลูกได้มาจากพ่อค้าที่จะรับซื้อผลผลิตถั่วลิสง ซึ่งเกษตรกรจะต้องคืนเมล็ดพันธุ์ให้กับพ่อค้าเมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว ในอัตรารับ:คืน เท่ากับ 10:15 ถัง เมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงที่ใช้ปลูกประมาณ 8-14 ถังต่อไร่ หรือเกษตรกรอาจปลูกถั่วเพื่อเก็บไว้ทำพันธุ์เองก็ได้

เกษตรกรกำลังถอนต้นถั่วการ์ตูน โดยการจ้างและเอามื้อ

เมื่อถอนเสร็จแล้วก็นำมารวมไว้รวมกัน

การปลิดถั่วการ์ตูน

เจ้าของไร่ถั่วการ์ตูน ลักษณะของถั่วการ์ตูน

การเก็บเกี่ยวถั่วการ์ตูน มีการจ้างแรงงานหลายแบบเช่น การจ้างแรงงานเก็บรายวัน ค่าจ้าง 120 บาท/คน/วัน โดยส่วนใหญ่แรงงานรายวันจะถอนอย่างเดียว ส่วนการบิด จะจ้างแรงงานบิด คิดเป็นถัง ถังละ 10 บาท ถ้าทั้งถอนและบิด ก็คิดเป็นถังเช่นกันถังละ 20 บาท ในตารางนี้ประมาณค่าการเก็บเกี่ยวสูงสุด เนื่องจากไม่ได้คิดจากการที่เกษตรกรมาเอามื้อเอาแรงกัน

ผลผลิตถั่วการ์ตูน ประมาณ 60-140 ถังต่อไร่ ซึ่งขายได้ราคา 90-100 บาทต่อถัง เมื่อคิดรายได้หักต้นทุนแล้ว เกษตรกรจะได้กำไรประมาณ 2400-5880 บาทต่อไร่ ซึ่งการคิดต้นทุนการจัดการดังกล่าวคิดจากการที่ต้องจ้างแรงงานทุกอย่างตั้งแต่เตรียมดิน จนถึงการเก็บเกี่ยว ซึ่งในความเป็นจริงเกษตรกรอาจมีการเอามื้อเอาแรงกันในการปลูก การกำจัดวัชพืช และการเก็บเกี่ยว

ต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกถั่วการ์ตูน.

การจัดการ	ต่ำสุด (บาท/ไร่)	สูงสุด (บาท/ไร่)	หมายเหตุ
ไถพรวน	400	600	
ยกร่อง	500	600	
พันธุ์	700	1500	7 - 15 ถัง ต่อไร่
ปลูก	480	840	4 - 7 คน ต่อไร่ ต่อวัน
ปุ๋ย	340	1360	4 - 5 คนต่อไร่ ต่อวัน (จ้าง 2 คนและ 4 คน) ค่าแรง 120 บาทต่อคนต่อวัน
การกำจัดวัชพืช	240		
สารเคมี โรคและแมลง	100	500	
การเก็บเกี่ยว	1600	2200	
รวมทั้งหมด	4120	7600	

เรื่องและภาพ พันธุ์ทิพย์ นนทรีย์

กลุ่มเครือข่ายโครงการหยุดการเผาในพื้นที่การเกษตร

บ้านห้วยบอน ม.3 ต.แม่โป่ง อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างเครือข่ายเกษตรกรปลอดการเผา ให้เป็นกลไกในการปฏิบัติการลดการเผาเศษซากพืชในไร่นาของชุมชน โดยการใช้เทคโนโลยีเครื่องจักรกลการเกษตรไถกลบซากพืชเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหา

เป้าหมาย

1. ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรทดแทนการเผาให้แก่ เกษตรกร
2. สร้างเครือข่ายเกษตร การหยุดการเผาให้แก่เกษตรกร

กิจกรรมโครงการ

1. อบรมถ่ายทอดความรู้ทางเทคนิค เพื่อการตัดสินใจให้แก่ผู้นำองค์กรเกษตรกร
2. การจัดตั้งเครือข่ายเกษตรกรปลอดการเผา
3. ประมวลสรุป และวิเคราะห์ผลการดำเนินงานเครือข่ายเกษตรกรปลอดการเผา
4. ทำสื่อเพื่อการเรียนรู้

กิจกรรมอื่นๆ

การทำปุ๋ยน้ำชีวภาพ เพื่อใช้ในไร่นา ของเกษตรกร

ผลเสียจากการเผาซากพืช

- ทำลายอินทรียวัตถุและธาตุอาหารในดิน คือ การเผาฟางข้าวทำให้สูญเสียธาตุ ไนโตรเจน 6.9 กก. ต่อไร่ ฟอสฟอรัส 0.8 กก.ต่อไร่ โพแทสเซียม 15.6 กกต่อไร่
- ทำลายโครงสร้างดินที่เหมาะสมต่อการปลูกพืชลงอย่างต่อเนื่องทุกปี เช่นดินแข็งมากขึ้น ไถเตรียมดินได้ตื้นขึ้น หน้าดินน้อยลง
- สูญเสียน้ำในดิน ทำให้ผิวดินมีอุณหภูมิสูงถึง 90 องศา ทำให้น้ำในดินระเหยสู่อากาศ ความชื้นในดินลดลง
- ก่อให้เกิดเขม่าควัน เถ้าฝุ่นละออง ก๊าซพิษ ส่งผลเสียต่อสุขภาพ สิ่งแวดล้อม ส่งผลให้เกิดการเสียสมดุลของธรรมชาติ

ประโยชน์ของการไถกลบซากพืช

- ก่อให้เกิดการฟื้นฟูโครงสร้างดินให้เหมาะสมต่อการเพาะปลูก มีปริมาณเนื้อดินอินทรีย์วัตถุ น้ำ และอากาศในสัดส่วนที่พอเหมาะสำหรับการเจริญเติบโตของพืช
- พลิกไข่แมลงและเชื้อโรคที่สะสมอยู่ในดินกลับขึ้นมาฆ่าทำลายด้วยแสงแดด ทดแทนการเผาทำลาย
- ส่งผลให้ดินโปร่ง รากพืชชอนไชง่าย พืชเติบโตและหาอาหารได้ง่าย แตกกอดี ผลผลิตดี
- ช่วยดูดยึดธาตุอาหารจากการใส่ปุ๋ยเคมีไม่ให้สูญเสียไปจากดินซึ่งพืชสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและลดปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมี
- ช่วยเพิ่มความต้านทานการเปลี่ยนแปลงความเป็นกรดเป็นด่างของดินทำให้การเปลี่ยนแปลงไม่รวดเร็วจนเป็นอันตรายต่อพืช
- ช่วยลดความเป็นพิษของเหล็กและแมงกานีสในดิน
- ช่วยลิดความเป็นพิษจากดินเค็ม
- ทำให้ปริมาณและกิจกรรมของจุลินทรีย์เพิ่มขึ้นโดยเฉพาะกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงธาตุอาหารในดินแลลุอยู่ในรูปที่เป็นประโยชน์ต่อพืช

เรื่อง คุณธรรมชาติ ช้างทอง

ชนบทไทยกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

การสำรวจหมู่บ้าน 10 หมู่ ในตำบลแม่โป่ง ระหว่างต้นปี 2549 พบว่า มีครัวเรือนจำนวน 123 ครัวเรือนมีเครื่องโทรศัพท์มือถือจำนวน 258 เครื่อง และมีเครื่องคอมพิวเตอร์รวมทั้งสิ้น 138 และยังพบว่ามีการต่อเชื่อมอินเตอร์เนทรวม29 จุด ตามตารางข้างล่างนี้ แสดงให้เห็นชัดว่า ประชาชนมีพัฒนาประยุกต์ใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างกว้างขวาง หมู่ ๒ และ หมู่ ๙ มีเครื่องคอมพิวเตอร์และเครื่องโทรศัพท์มือถือมากกว่าครึ่งหนึ่งของตำบล มีจำนวนเยาวชนอายุน้อยกว่า 15 ปี และผู้ใหญ่อายุมากกว่า 15 มากที่สุดเมื่อเทียบกับหมู่บ้านอื่นในตำบล ถือว่าเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาด้านนี้ของตำบล ที่สำคัญ ข้อมูลนี้แสดงให้ เห็นว่าตำบลมีทรัพยากรบุคคลและแนวคิดที่ดีในการลงทุนของครัวเรือนในการจัดหาอุปกรณ์เหล่านี้ประจำครัวเรือน เหมือนอุปกรณ์อื่น ๆ ในการดำรงชีพ

เพาะเลี้ยงไรแดงได้อย่างไร (ต่อจากหน้า ๑)

สูตรที่หนึ่ง : ให้นำหัวน้ำเขียวมาจากประมงประมาณ10 ถุง ใส่ผสมกับน้ำอามิ (น้ำหมักสูตรพิเศษ) จำนวน 2ขัน

สูตรที่สอง : ใช้น้ำอามิ 6 ลิตร กากถั่วเหลือง 0.5 กก ปุ๋ยข้าว -20-0) ปุ๋ยยูเรีย (46-0-0) 1.2 กก. ปุ๋ยซุปเปอร์ฟอสเฟต 100 กรัม ปูนขาว 1 กก. ซึ่งสูตรอาหารทั้งสามนี้ให้ผลผลิต 13-15 กก. ต่อบ่อการเลี้ยงประมาณ 4 วัน

สูตรที่สาม : ใช้รำละเอียด 1 กก. ปลาป่น 0.5 กก. ปุ๋ย นา (16-20-0) 1.2 กก. ปุ๋ยยูเรีย (46-0-0) 1.2 กก. ปุ๋ยซุปเปอร์ ฟอสเฟต (0-46-0) 100 กรัม ปูนขาว 1 กก. (ควรหมักไว้ 24 ชั่วโมง) สำหรับอัตราการหมักให้อาหาร 1 ส่วนต่อน้ำ 2 ส่วนและปูนขาว 1 ส่วน จากนั้นให้เติมน้ำลงไป ใช้เวลาอีก 4 วันสังเกตดูจะเห็นว่ามีลูกไรแดงเกิดขึ้นมากมาย...

ปัจจุบัน ไรแดงที่มีชีวิตมีราคาจะอยู่ที่กิโลกรัมละ 50-80 บาท ขึ้นลงตามแต่สภาวะตลาด ใครที่คิดจะตั้งฟาร์มเพาะลูกไรแดง อยากได้วิชาโทร. ไปหาข้อมูลจากลุงสงคราม ได้ที่เบอร์ 0-1805-7693 โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ

สำรวจ	หมู่ที่										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	รวม
จำนวนครัวเรือน	9	32	9	7	9	4	7	14	28	4	123
อายุต่ำกว่า 15	3	16	3	3	4	3	4	11	13	3	63
อายุมากกว่า 15	31	111	7	6	31	13	24	45	102	13	383
จำนวนมือถือ	24	60	18	17	17	6	15	26	65	10	258
จำนวนคอมพิวเตอร์	9	33	9	7	16	4	7	16	33	4	138
มีคู่สายโทรศัพท์	0	17	7	6	6	3	0	0	20	2	61
มีโทรศัพท์เสารับ	0	6	2	0	6	3	5	0	5	2	29
มี Internet	0	9	1	4	3	4	0	0	8	0	29

การสำรวจโดยผู้ช่วยวิจัยของโครงการวิจัย น.ส. ปาริฉัตร ทองคำฟู และ น.ส. เสาวณี ธาตุอินจันทร์